

Prof dr. hab. Hanna Brycz

Instytut Psychologii

Uniwersytet Gdański

Gdańsk, 25 kwiecień 2022 r.

Recenzja osiągnięć i aktywności naukowej dr Katarzyny Stasiuk

Rada Doskonałości Naukowej na podstawie art. 221 ust. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce (DZ U z 2021 r poz. 478 z póź. Zm) w swoim piśmie nr. Z5.4000146.2021.4.GS z dnia 31 stycznia 2022, wyznaczyła mnie, a Rada Dyscypliny Psychologia Uniwersytetu Jagiellońskiego, powołała na recenzenta w postępowaniu habilitacyjnym dr Katarzyny Stasiuk w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie psychologia. Zgodnie z artykułem 219 ust. 1 pkt 2) ppkt b) ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.) oceniam główne osiągnięcie naukowe, które zostało przedstawione w formie monografii:

Stasiuk, K. (2020). Psychologiczne aspekty spostrzegania ekspertów. Warszawa: PWN (seria Psychologia – Teoria – Badania, red. prof. D. Doliński, prof. J. Strelau).

Odrębnie przedstawiam dane bibliometryczne, a także aktywność naukową i organizacyjną dr Katarzyny Stasiuk.

GŁÓWNE OSIĄGNIĘCIE NAUKOWE wynikające z art. 219 ust. 1 pkt 2) ppkt b) ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.)

Dr K. Stasiuk uzyskała tytuł magistra psychologii w 1999 roku na Wydziale Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Marii Skłodowskiej – Curie w Lublinie. Następnie obroniła tytuł doktora nauk humanistycznych w swej *Alma Mater* w Lublinie w roku 2006, pod kierunkiem prof. Dariusza Dolińskiego. Do 2017 roku pracowała jako adiunkt w UMCS w Lublinie, po 2017 piastuje stanowisko adiunkta w Instytucie Psychologii Stosowanej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Dodatkowo była zatrudniona na stanowisku adiunkta naukowego w projekcie EITfood: *How the corona crisis affects consumer behaviour and consumer demand for food products and services* realizowanym na Uniwersytecie Warszawskim.

Jednym z wymogów akceptacji dorobku po-doktorskiego jako spełniającego rolę „habilitacyjnego” jest jakość dorobku, przejrzystość i spójność koncepcji naukowej Kandydata. Dr Stasiuk przedstawiła monografię jako swój dorobek podstawowy, co ułatwia ocenę jakości koncepcji naukowej.

Główne zainteresowania Habilitantki skupiają się wokół psychologicznych aspektów spostrzegania ekspertów. Wyniki większości badań, które przeprowadziła na ten temat przedstawiła szczegółowo w książce: ***Psychologiczne aspekty spostrzegania ekspertów*** (Stasiuk, 2020). Część z nich została też opisana w polsko i anglojęzycznych artykułach, które zostały już opublikowane (Bar-Tal, Stasiuk, Maksymiuk, 2013; Stasiuk, Maksymiuk, Bar – Tal, 2016; Danieluk, Muda, Kicia, Stasiuk, 2020; Zaleśkiewicz, Gąsiorowska, Bar – Tal, Stasiuk, Maksymiuk, 2016; Stasiuk, Polak, Doliński, Maciuszek, 2021) lub są w recenzjach (Stasiuk, Paruzel – Czachura, Polczyk, Maciuszek, 2020₁; Polak, Stasiuk, Chodzyńska, 2020₂). Badania Habilitantka prezentowała również wielokrotnie na konferencjach polskich i zagranicznych. W swojej

monografii habilitacyjnej dr Stasiuk przedstawia przegląd literatury dotyczącej badań nad eksperckością w psychologii, które prowadzono głównie w obszarze psychologii poznawczej. Za podstawę definiowania ekspertów uznawano tu przede wszystkim obiektywne kryteria posiadania przez nich większej niż u innych ludzi i lepiej zorganizowanej wiedzy w danej dziedzinie. Autorka sięgnęła również do literatury z socjologii wiedzy, w której podkreślano z kolei rolę ekspertów jako osób pełniących pewną rolę społeczną oraz subiektywizm w przypisywaniu eksperckości.

W swojej pracy dr Stasiuk połączyła oba te podejścia, rozumiejąc przez ekspertów przynależność osób o udokumentowanej specyficznej wiedzy do pełnienia zgodnych z wiedzą ról społecznych. Z takim rozumieniem nieodłącznie wiąże się subiektywny proces oceniania ekspertów, a także dokonywanie przez otoczenie atrybucji cech, zwłaszcza sprawczych i wspólnotowych. Głównym pytaniem badawczym dr Stasiuk było określenie czynników determinujących ocenę wiarygodności eksperckiej vs. jej kwestionowanie. W pierwszej serii eksperymentów Habilitantka potwierdziła swe założenie o wyższej wadze dla odbiorcy zachowań – sprawczości niż ich moralności (co przeczy zakładanej już w 1971 roku przez Guido Peetresa przewagi sądów moralnych w ocenie innych ludzi, a sądów sprawczych – w samoocenie, Wojciszke, 2011). Grupy ocenianych ekspertów to: mechanicy samochodowi, lekarze oraz doradcy finansowi. Autorka nie tylko pokazała odwrócenie asymetrii sprawczo-moralnej w ocenach, ale także udokumentowała pojawianie się efektu negatywności dla sprawczości (nietypowego dla tej domeny). Kolejnym istotnym wynikiem było wskazanie na rolę rekomendacji ekspertów w procesie oceniania. Okazało się, że proponowanie działań przez ekspertów, podnosi pozytywność ich wizerunku w oczach klientów, w przeciwieństwie do rad poniechania podejmowania akcji (co Autorka nazwała efektem aktywnej rekomendacji). W kolejnych badaniach Autorka (i jej współpracownicy) wykazali też, że pozytywny wpływ na ocenę wiarygodności eksperta mają rekomendacje zgodne z oczekiwaniami klienta, korzystne dla niego

i dodatkowo nie przynoszące zysku samemu ekspertowi – przesłanki do tego wnioskowania płyną z psychologii perswazji i przekonywania.

W przypadku badań dotyczących wpływu rekomendacji na ocenę ekspertów ciekawe okazały się również wyniki pokazujące, że rekomendacje eksperta wpływały nie tylko na ocenę jego kompetencji, ale również ocenę jego wspólnotowości (nawet jeżeli dotyczyły np. tylko wielkości interwencji medycznej), co Autorka tłumaczy efektem halo. W badaniach dotyczących wpływu efektu rekomendacji zabrakło mi jednak bardziej zaawansowanych analiz wyników badań, np. analiz mediacyjnych, w których oceny sprawczości i wspólnotowości zostałyby potraktowane jako mediatory wpływu rekomendacji na ogólną ocenę ekspertów. Zastanawiam się też czy efekt odwrócenia dominacji pojawiłby się w przypadku ekspertów, których skuteczność działania jest oparta nie tylko na kompetencji, ale też na wspólnotowości (np. psychoterapeuci, w pracy których konieczny jest dobry kontakt i umiejętność zdobycia zaufania pacjenta). Ponadto, procedury badań przedstawionych w publikacjach oparte są przede wszystkim na wyobrażonych scenariuszach kontaktu z ekspertem i deklaracyjnych pomiarach postaw, wydaje mi się, że warto byłoby pomyśleć o badaniu w bardziej realistycznych warunkach, chociaż oczywiście zdaję sobie sprawę z trudności jego przeprowadzenia.

Pomimo powyższych zastrzeżeń, cały projekt badawczy przedstawiony przez dr Stasiuk w książce oraz artykułach uważam za spójny tematycznie, a przedstawione przez Habilitantkę wyniki badań uzupełniają dotychczasowy stan wiedzy z obszaru spostrzegania społecznego, perswazji oraz udzielania i przyjmowania rad.

Na podstawie przedstawionych wyżej dokonań Habilitantki i wnikliwej analizy książki oraz artykułów oceniam więc pozytywnie nurt dorobku głównego i przedstawionego jako osiągnięcie naukowe.

Dane bibliometryczne:

Indeks Hirscha w Web of Science dla dr Katarzyny Stasiuk wynosi h index = 4;

Według Web of Science liczba cytowań = 35, sumaryczny IF to 14, 75, a sumaryczna liczba punktów MNISW to 1145. Dane bibliometryczne są dobre.

AKTYWNOŚĆ NAUKOWA i ORGANIZACYJNA - art. 219 ust. 1 pkt 3) ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.)

Aktywność naukowa dr Stasiuk jest bogata. Jest ona autorką lub współautorką wielu artykułów, rozdziałów w książkach, uczestniczyła też czynnie w licznych konferencjach krajowych i zagranicznych. Przez kilka lat współpracowała z prof. Yoramem Bar-Talem z Tel – Aviv University, co zaowocowało publikacjami zagranicznymi.

Odrębnym Jej zainteresowaniem stała się postawa wobec szczepień. Współpracując z prof. Dolińskim, prof. Maciuszkiem oraz prof. Polakiem - pokazała, że postawy antyszczepionkowe wiążą się przede wszystkim z negatywną postawą wobec nauki wraz z przeświadczeniem o wyższości własnej wiedzy nad wiedzą posiadaną przez osoby o odmiennych poglądach. W ramach projektu Badacze przeprowadzili serię badań (w tym badania podłużne oraz badania jakościowe), których wyniki zostały opisane w artykułach już opublikowanych (Maciuszek, Polak, Zajas, Stasiuk, 2020; Stasiuk, Polak, Maciuszek, Doliński, 2021; Stasiuk, Polak, Doliński, Maciuszek, 2021), lub będących w recenzjach (Maciuszek, Polak, Stasiuk Doliński, 2020; Polak, Maciuszek, Doliński, Stasiuk, 2021).

Habilitantka przedstawia jeszcze trzeci wątek zainteresowań naukowych. Dotyczy on psychologii konsumenta, a w ostatnich latach przede wszystkim mediatorów i moderatorów skuteczności strategii naśladownictwa produktów. Dr Stasiuk prowadzi te badania wspólnie z prof. A. Tischner z Wydziału Prawa UJ, rozszerzając wcześniejsze badania z produktów FMCG

na produkty wysokoangażujące. Ich wyniki wzbogacają nie tylko istniejącą literaturę z psychologii konsumenta, ale mają również znaczenie dla prawa – mogą być pomocne w rozwiązywaniu sporów z obszaru prawa własności przemysłowej i ochrony konsumentów. Dr Stasiuk stosuje swą wiedzę na ten temat w działalności praktycznej – jest biegłym sądowym w zakresie zachowań konsumenckich przy Sądzie Okręgowym w Warszawie. Jej zainteresowania dotyczą również wpływu pandemii Covid 19 na zachowania konsumenckie, była członkiem międzynarodowego projektu badawczego na ten temat, a z przeprowadzonych badań powstała wysokopunktowana publikacja. Dr Stasiuk współpracuje również z osobami z ośrodków zagranicznych przygotowując granty unijne dotyczące różnych problemów związanych z konsumpcją żywności.

Dr Stasiuk była głównym wykonawcą w dwóch grantach NCN, organizowała wiele konferencji, uczestniczyła w różnych konferencjach krajowych i zagranicznych.

Otrzymane nagrody:

2021 Nagroda Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego za osiągnięcia naukowe

2020 Rekomendacja Stowarzyszenia Psychologii Społecznej dla monografii *Psychologiczne aspekty spostrzegania ekspertów*.

2015 Nagroda Polskie Towarzystwo Trenerów Biznesu dla monografii *Psychologia Konsumenta*

Podsumowując uznaję, że aktywność naukowa dr Stasiuk jest bardzo dobra i oceniam ją pozytywnie.

Konkluzja: Zgodnie z art. 219 ust. 1 pkt 2) ppkt b) oraz art. 219 ust. 1 pkt 3) ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.) oceniam pozytywnie dorobek naukowy oraz aktywność naukową dr Katarzyny Stasiuk i wnoszę o nadanie dr Stasiuk tytułu doktora habilitowanego.

KIERDWNIK
Zakładu Psychologii Społecznej
prof. dr hab. Hanna Brycz